

Nr 20.

Av herr **Olsson** i Ramsta, *angående en särskild skatt å biografbiljetter för lättande av det kommunala skattetrycket i vissa kommuner.*

Den kommunala skattebördan har år efter år blivit allt tyngre och tyngre. Härtill bidrager i stor utsträckning den ekonomiska kris, som går över världen. I våra landskommuner, där jordbruket är den huvudsakliga inkomstkällan, har näringens stora ekonomiska svårigheter och dåliga räntabilitet i hög grad bidragit till höjning av utdebiteringen. Och alltjämt stiger densamma. Årets utgifts- och inkomstförslag visade mångenstädes höjning med en à två kronor per skattekrone. Helt naturligt, då flertalet jordbrukare icke kunna redovisa något beskattningsbart överskott utöver den beräknade beskattningsbara inkomsten av 6 procent av gårdens jordbruksvärde och 4 procent å skogsvärdet.

Nu har under en följd av år understöd lämnats åt synnerligt skatte-tyngda kommuner för utjämning av det kommunala skattetrycket. Förordning härom utfärdades första gången den 4 juli 1917, sedan 1917 års riksdag anslagit 600,000 kronor för ändamålet. Redan första året överskreds detta anslag med ej mindre än 1,055,888 kronor. Anslaget var nämligen av förslagsanslags karaktär.

Som villkor för statsbidrags erhållande bestämdes, att den sammanräknade kommunalskatten, landstings- och vägskatten skulle för det löpande året överstiga 10 kronor per 100 kronors inkomst. Ävenså skulle kommunens utgifter för folkskole- och fattigvårdsväsen för året överstiga 4 kronor 50 öre per skattekrone. Statsunderstödet utgick med belopp, som erfordrades för att det av det löpande årets uttaxeringar föranledda skattetrycket för 100 kronors inkomst för kommunens folkskoleväsende och fattigvårdsväsende må kunna nedbringas till 4 kronor 50 öre; dock att understödet ej må utgå med högre belopp än som erfordras, för att skattetrycket må kunna lättas med högst

40 % i den mån det överstiger 10 men ej 11 kronor,

50 % » » » » » 11 » » 12 » ,

60 % » » » » » 12 » » 16 » och

75 % » » » » » 16 kronor,

allt för 100 kronors inkomst.

Emellertid antog 1921 års riksdag nya grunder för statsbidrag till skattetyngda landskommuner och den 16 juli 1921 utfärdade Kungl. Maj:t

ny förordning, nr 411, om villkor och grunder för statsbidragets erhållande. Dessa villkor hade nu ansenligt skärpts. Jämte utgifter för fattigvårds- och folkskoleväsende fick nu medräknas utgifter för kyrkan, men siffran 4 kronor 50 öre hade höjts till 5 kronor 50 öre och skattetrycket får högst lättas med

30 %	i den mån det överstiger	10	men ej	12 kronor,
40 %	» » » » »	12	» » 14	» och
50 %	» » » » »	14	kronor,	

allt för 100 kronors inkomst.

Sedermera har understödet till skattetyngda kommuner i huvudsak utgått efter dessa grunder. 1927 års riksdag beslutade emellertid, att även skattetyngda stadskommuner skulle kunna komma i åtnjutande av understöd. Medel för ändamålet erhållas i huvudsak från den så kallade utjämningskatten, av vars grundbelopp så stor del uttages som för skatteutjämningsändamålet är behövt. Tillika med dessa särskilda skattemedel användas för ändamålet de skattemedel, som inflyta av taxeringar för gemensamt kommunala ändamål och beskattningen av vissa lotterivinster.

Ifrågavarande understöd utanordnas från en under statskontorets förvaltning stående fond, »skatteutjämningsmedlens fond».

Endast 4 städer och 18 municipalsamhällen hava kommit i åtnjutande av detta understöd, då däremot antalet landskommuner, som fått understöd, år från år ökats. 1929 var antalet landskommuner, som fingo understöd, 656 och 1931 752 st. Man kan med tämligen stor säkerhet antaga, att antalet år 1932 kommer att stiga ytterligare. Trots att hjälpbehövande kommuner stigit 1931 från år 1930 med 116 kommuner, har dock understödsbeloppet minskats med 261,000 kronor. Detta beror närmast därpå, att 1930 års riksdag beslöt en särskild hjälp till skoldistriktet på över 8 miljoner kronor. I årets statsverksproposition är även beräknat, att denna hjälp till skoldistriktet skall utgå.

För skatteutjämningsändamål beräknar finansministern ett belopp av 6,700,000 kronor, alltså en ökning med 900,000 kronor.

Oaktat dessa åtgärder från statens sida för att lätta skattetrycket för de hårdast betungade kommunerna är det så, att många kommuner rent av digna under den kommunala skattebördan. Vad som åtgjorts är alldeles för litet för att bringa någon verklig lättnad. 1930 års bidrag till skoldistriktet torde giva en lättnad av 30 upp till 60 öre för skattekrona. Och understödet av skatteutjämningsmedel har, efter att de strängare bestämmelserna av 1921 kommit i tillämpning, givit en ganska minimal lättnad.

Behovet av en effektiv lättnad i det hårda kommunala skattetrycket är stort och påtagligt. 1928 års riksdag beslöt också i samband med kommunalskattefrågans lösning att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning rörande frågan om en rationell utjämning av skattetrycket inom

kommunerna. Först mot slutet av år 1930 tillsatte regeringen en kommitté för utredning av denna fråga. Ännu föreligger ej något resultat från kommittén. Det statsfinansiella läget för närvarande inger ej heller mycken förhoppning, att statsbidrag i någon större utsträckning skall kunna erhållas, om medlen skola tagas genom direkt beskattning av inkomst och förmögenhet. Under tiden närmar sig läget bristningsgränsen för många kommuner. Skattekrona sjunka katastrofalt och skatterestantierna ökas, tillfälliga lån få upptagas för att täckas i följande års stat genom höjd utdebitering. I väntan på en rationell skatteutjämning bör utvägar sökas att giva kommunerna större hjälp än som nu kan åstadkommas.

Av utjämningsskattens grundbelopp bestämmer regeringen varje år, huru många procent som skola uttaxeras, hitintills i regel 75 procent. Med tämligen stor säkerhet kan man förutse, att för budgetåret 1932/1933 större delen av grundbeloppet med gällande utdelningsgrunder kommer att behöva uttagas. På den direkta beskattningens väg är därför ingen utsikt till ökad hjälp åt de skattetyngda kommunerna. Skall man därför söka uppbringa ökade medel för detta ändamål, får man söka andra skattekällor än den direkta inkomst- och förmögenhetsbeskattningen, åtminstone för närvarande.

Ät kommunerna har lagstiftningen lämnat möjlighet att bereda sig inkomster genom särskilda objektskatter: hundskatt och nöjesskatt. Bestämmelserna om nöjesskatt återfinnas i kungl. förordningen om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar; given Stockholms slott den 30 maj 1919. Bland nöjestillställningar, som kunna bli föremål för kommunal beskattning, befinna sig biografföreställningar. Skattesatsen är här i stort sett 10 procent av biljettpriiset. Med hänsyn till den oerhörda frekvensen av biografbesökare och antalet biografier skulle med all säkerhet en väl avpassad statsbeskattning av biografbiljetterna inbringa några miljoner kronor, som lämpligen skulle kunna tillföras »skatteutjämningsmedlens fond» för att användas till ökat bidrag åt hårt skattetyngda kommuner. En på så sätt anbringad skatt vore ju fortfarande av kommunalskattenatur, då den uteslutande skulle användas för att lätta det kommunala skattetrycket. Härtill kommer, att man kan starkt ifrågasätta, om den kommunala nöjesbeskattningen av biografbiljetter är en rationellt lagd skatt med hänsyn till att skatteinkomsten blir störst i kommuner med låg utdebitering. Av dessa skäl torde en höjning av den kommunala beskattningen av biografföreställningar vara svår att genomföra. Å andra sidan måste man säga sig, att en ytterligare beskattning av biografbiljetter med en 15 procent väl kan försvaras ur beskattningssynpunkt. Jag lämnar här alldeles ur räkningen, vilken verkan en sådan höjdbeskattning skulle utöva på besöksfrekvensen vid biograferna.

Visserligen vore det högligen önskvärt, om redan denna riksdag kunde

finna utväg att anvisa ytterligare medel till skatteutjämningsfonden och vidga möjligheterna för understöds erhållande. Då emellertid den direkta skattevägen väl får anses oframkomlig och den möjlighet till ökad biografbeskattning, som jag här omnämnt, tarvar utredning, måste jag avstå från positivt yrkande. Jag kommer i stället att hemställa om att riksdagen begär en utredning om anordnandet av en särskild beskattning av biografbiljetter vid sidan av den kommunala nöjesbeskattningen. Skattens storlek bör fixeras till viss procent av biografbiljetternas grundbelopp och tillföras »skatteutjämningsmedlens fond» för att användas för nedbringandet av det kommunala skattetrycket.

Med stöd av det anförda får jag därför hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam utredning om uttagande av en särskild skatt på biografbiljetter att användas för lättande av det kommunala skattetrycket i hårt skattetungda kommuner jämte förslag om hur skatten bör anordnas och uttagas samt framläggande för riksdagen av de förslag, vartill utredningen giver anledning.

Stockholm den 16 januari 1932.

Gustaf Olsson

i Ramsta.